

KONCERT

6

V. MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL
V BRNĚ

MUSICA BOHEMICA ET EUROPAEA

pod záštitou
ministerstva kultury České socialistické republiky
a Národního výboru města Brna

BRNO 26. ZÁŘÍ — 4. ŘÍJNA 1970

Pod patronátem MěstV SČSP

DRESDNER PHILHARMONIE

(Drážďanská filharmonie), NDR

Sólista: DIETER ZECHLIN, nositel národní ceny NDR, Berlín — klavír

Dirigent: Generalmusikdirektor KURT MASUR, Drážďany

Slovo o souboru, sólistovi a dirigentovi

DRESDNER PHILHARMONIE (Drážďanská filharmonie) byla založena 1870 a stala se záhy tělesem mezinárodního věhlasu. Učinkovala již 1871 v Petrohradě, na počátku století (1909) podnikla umělecké turné do USA (vystoupila na 56 koncertech v 30 městech). U jejího dirigentského pultu se vystřídal Čajkovskij, Dvořák, Bülow, Sauer, Mottl, Busoni, R. Strauss, Schnabel a řada dalších umělců zvučných jmen. R. 1924 přijalo těleso svůj nynější název a stalo se uměleckou institucí podle vzoru Berlínské filharmonie. Kolem orchestru se soustředil drážďanský hudební život vysoké společenské i umělecké úrovně. Významnou epochou v dějinách orchestru bylo období po 1934, kdy se stal uměleckým šéfem orchestru Holanďan Paul van Kempen. Umělecký profil orchestru hnětli další významní dirigenti, kteří v Drážďanech pravidelně hostovali: Artur Nikisch, Erich Kleiber, Hermann Scherchen aj. Nejnovější historie tělesa začíná po II. světové válce. Uměleckým vedoucím Drážďanské filharmonie se stává prof. Heinz Bongartz (do r. 1964), nyní stojí v čele filharmoniků Kurt Masur (1967). Orchester patří k nejlepším uměleckým celkům NDR. Sklizi zasloužené úspěchy na četných koncertech doma i v zahraničí.

DIETER ZECHLIN (nar. 1926, Goslar) patří k významným pianistům NDR. Studoval v Lipsku, Erfurtu a Výmaru, stal se profesorem nejprve na Zemské konzervatoři v Erfurtu, od 1958 na Německé vysoké hudební škole v Berlíně. Jako sólista koncertoval v celé Evropě a v Japonsku. Spolupracuje s předními orchestry NDR i se zahraničními tělesy, je nositelem rozmanitých cen za klavírní interpretaci, 1959 byl vyznamenán uměleckou cenou NDR (Kunstpreis), 1961 národní cenou (Nationalpreis).

KURT MASUR (nar. 1927, Brieg, Slezsko), studoval hudbu ve Vratislavi a na Vysoké hudební škole v Lipsku, mimo jiné dirigování u prof. H. Bongartze. Působil v divadle v Halle, pak byl hlavním uměleckým šéfem Meklenburského státního divadla ve Schwerinu, působil jako šéfdirigent Komické opery v Berlíně, od 1967 je uměleckým vedoucím a hlavním dirigentem Drážďanské filharmonie. Často hostuje v zahraničí (evropské státy, Teatro la Fenice v Benátkách, Leninhradská filharmonie, Mexiko, Jižní Amerika, opětovně Itálie atd.). Třikrát dirigoval na Pražském jaru, v Brně řídil 1968 Beethovenovu Devátou symfonii, letos dirigoval pohostinsky na Salzburger Festspiele. Patří k nejpronikavějším německým dirigentským zjevům střední generace.

NEDELE 27. ZÁŘÍ 1970 V 19.30 HODIN — JANÁČKOVO DIVADLO

Pořádá koncertní oddělení PKO, Brno

PROGRAM:

Hans Werner Henze (1926):

II. SUITA Z BALETU „UNDINA“ („UNDINE“)

Recitativo: Andante molto più veloce — Allegro assai —

Vivace. Largo

Johann Cilenšek (1913):

KONCERTNÍ KUS (Konzertstück) PRO KLAVÍR A ORCHESTR

Fantasia — Adagio — Toccata

Přestávka

Sergej Sergejevič Prokofjev (1891—1953):

III. SYMFONIE c moll, op. 44

I. Moderato

II. Andante

III. Allegro agitato

Hans Werner Henze, rodák z Güterslohu, se hudebně vzdělal na Státní hudební škole (Staatsmusikschule) v Braunschweigu a na Institutu pro duchovní hudbu (Kirchenmusikalisches Institut) v Heidelbergu. Skladbu studoval soukromě u W. Fortnera. Působil nejprve v Konstanci, později ve Wiesbadenu, nyní se věnuje výlučně kompoziční činnosti (žije na ostrově Ischia a v Neapoli). Patří mezi přední německé skladatele, vychází z novoklasického základu, ale bohatě využívá i moderních technik. Zaměřuje se převážně k jevištní tvorbě. Balet *Undine* komponoval v Londýně (dokončil jej 1957). Zhudebnil tu báji o lásce Palemona k nymfě Undině. Palemon následuje nymfu do říše mořského vládce Tirrenia. Jeho milenka Beatrice jej marně hledá v Tirreniově říši, narazí na tritony a ztrácí stopu. Palemon a Undina odcházejí do přístavního městečka na jihu. Tam je Beatrice nalézá na palubě plachetnice. Palemon i posádka lodi poznají kouzla nymfy Undiny, mladík hledá spásu v náruči Beatricině. Do děje zasahuje Tirrenios, rozpoutá bouři, loď ztroskotá, ale Palemon s Beatricí se zachrání. Nemůže zapomenout na Undinu. Při svatbě se s ní opět setká v průvodu neapolských žonglérů. Náhle Undina mizí, přičemž vyjde najevo, že žongléři jsou vlastně Tirreniovi tritoni. Hosté se rozprchnou, Palemon zůstává o samotě: očekává příchod Undiny. Její objetí mu přináší nevýslovnou slast, ale zároveň i smrt. — Henze zachovává v baletu klasickou strukturu a uplatňuje v něm kratší čísla na způsob divertiment a variací. Scény zpracovává symfonicky (vliv Čajkovského baletu *Louskáček*), používá tu technicky příznačných motivů. Hudbu baletu zpracoval do dvou suit, které zaznívají úspěšně i v koncertních síních.

Johann Cilenšek se narodil v Gross-Dubrau (Bautzen). Kompozici studoval u J. N. Davida v Lipsku, stal se profesorem na konzervatoři v Erfurtu, nyní působí jako profesor skladby na výmarské Franz-Liszt-Hochschule. Je nositelem národní ceny NDR (1955). Skladatelskou činnost zaměřuje především k oblasti symfonické. Vychází z německé polyfonní tradice, v poslední době rozvíjí i moderní skladatelské techniky. Svůj *Koncertní kus pro klavír a orchestr* napsal 1966, k prvnímu provedení došlo téhož roku v Gotě (sólista: Dieter Zechlin). Dílo má tři části. První, „Fantasie“, je vystavěna na tritónovém motivku; v jejím středním dílu se uplatňuje sólový nástroj v bohaté kadenci, rozvíjející pasážovou a akordickou techniku. — Volná forma rapsodie se uplatňuje v pomalé části, která zaujme bohatě členěným lyrickým výrazem. — Finále „Toccata“ má ráz virtuózní skladby, bohaté jak ve zvukové barvě, tak ve využití technických nástrojových prvků.

„Věřím, že se mi podařilo prohloubit v tomto díle svou hudební řeč“, píše *Sergej Sergejevič Prokofjev* o své *III. symfonii c moll, op. 44*. Dílo bylo napsáno roku 1928 po opeře *Ohnivý anděl*. Prokofjev se tu pohybuje v okruhu symbolistických inspirací Valerije Brjusova — a není nezajímavé, že i tematicky rozvíjí hudební materiál, který byl předtím použil v brjusovovském *Ohnivém andělovi*. Ve své době přináší nové podněty evropské symfonické tvorbě a navazuje ve zvukovém pojetí například na *Skrjabina*. Symfonie byla poprvé provedena v květnu 1929 v Paříži. Je třeba diskutovat se vžitým názorem, že *III. symfonie* je skladba zvukově předimenzovaná a tudíž málo plastická. Naopak jsme toho názoru, že Prokofjev využil velkého orchestrálního aparátu velmi případně a s rozmyslem. V nejednom místě předjímá dokonce expresionismus.

R. P.